

De la carta circular dels monjos de Ripoll i de Cuixà que comunica la mort de l'abat Oliba¹

Aquesta carta fou escrita pels monjos de Ripoll i de Cuixà el novembre de 1046. Els missatgers portadors van resseguir tots els monestirs d'una part i de l'altra dels Pirineus i ben endins de la Gàl·lia. Cada monestir que la rebia hi feia constar el seu condol amb algunes ratlles. Es té constància de les respostes de 93 monestirs. Això corrobora no solament l'existència de molts monestirs en aquella època, sinó també que l'abat Oliba era molt conegut i estimat arreu.

Atots els molt estimats fills de la Santa Mare Església catòlica, als quals serà presentada aquesta circular anunciadora de plor, el ramat dels dos cenobis de la gloriosa Verge Santa Maria, de Ripoll, i del príncep celestial Sant Miquel Arcàngel, de Cuixà, tot afligit i destituït del consol del pare piadosíssim, desitgem la invariable felicitat de la benança temporal i el goig sense fi de la glòria perpètua.

Trencats de dolor, colpits de tristesa, volem manifestar-vos les nostres angoixes ansioses, per tal que, de la vostra compassió, en tinguem algun remei i consol. No volem dir massa paraules, no fos que ens féssim pesats a la generosa atenció de la vostra caritat. Però, en prendre la ploma, s'obnubila la ment, la llengua emmudeix, els ulls s'entenebreixen i s'afluixen els dits; i el dolor del cor es renova, quan la causa del dolor és anotada en lletres amb mans tremoloses.

Teníem, i l'hem perdut, un bisbe i un abat de beneïda memòria, pare de tota la pàtria, Oliba, agradable de faç i de nom, la dolça afabilitat i l'afectuosa paternitat del qual aglutinaren amb ell de tal manera les nostres ànimes, que ens era més estimat que la nostra vida; i, després de Déu, no hi havia res que ens fos preferit al seu afecte.

Aquest, doncs, per començar des del seu origen, havia nascut de nobilíssim origen i fou engendrat en el gloriós llinatge dels seus avantpassats. Ell, d'ençà de la seva més tendra infantesa, erudit en les divines lletres, obtingué per dret hereditari el principat de la seva pàtria, que el regí de manera preclara i encara l'ornà amb la transitòria glòria del món i amb molts honors.

Però, tocat per la inspiració divina, renuncià a les obres del segle i, essent encara molt jove, milità sota l'imperi de l'abat, segons la regla del pare sant Benet, en el monestir de la gloriosa

¹ JUNYENT, Eduard – MUNDÓ, Anscari, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. Barcelona. Institut d'Estudis Catalans, 1992, pp. 341-343.

Verge Maria [de Ripoll]. Mentrestant, havent deixat aquest món gairebé al mateix temps els dos abats dels cenobis esmentats, per aclamació de tots els germans, malgrat la seva resistència, rebé la doble cura del règim abacial.

Una volta que fou elegit es mostrà equànime envers tots i ensenyà de paraula les obres de la vida santa i amb l'exemple les mostrà. Amplificà així mateix l'estament de les esglésies amb doctrina de saviesa i els conferí gran honra amb l'admirable estructura dels edificis i amb la glòria de variats ornaments. I, quan morí el bisbe d'aquella regió [d'Ausona], per acord dels clergues i dels barons de tot el bisbat i per elecció magnífica dels prínceps i per la prompta ordenació de diversos prelats, fou elevat a la càtedra pontifical. No aflixà res del rigor de la primera continença, ans donà als súbdits exemples d'humilitat i de paciència i de tota bona obra.

Vàrem prometre de parlar breument, i vet aquí que, incitats per l'estímul del dolor, hem depassat el que ens havíem proposat.

Ell, ornat de bons costums i amable amb tothom per l'afecte d'una caritat exímia, va ser afectat per una malaltia en aquest cenobi del gloriós arcàngel sant Miquel [de Cuixà] i arribat a la suprema darrerria, encomanà al Senyor el ramat que tenia confiat. I d'aquesta manera, en presència de molts, tristament desconsolats i desfets en plany, el dia tercer de les calendes de novembre, en dia de dijous, quan ja tombava l'hora nona, emigrà de la vida present; i, amb la seva mort, ens deixà en plany inenarrable i en plor desconsolat.

Ara, doncs, com més afectuosament l'estimàvem, amb tant més interès l'encomanem a la vostra pietat, per tal que, si va contraure alguna màcula del contagi de la pols terrenal, sigui purificada per l'ajut de la vostra oració, per tal que, lliure de tot mal, mereixi arribar al goig del regne del cel.

I, "com que en moltes coses tots ensopeguem" i "ningú no està lliure de pecat", no li negueu els auxills de la santa intercessió, perquè el Fill de Déu, que amb el preu de la seva sang el redimí, no permeti que sigui empès a les regions infernals, ans el faci partícip de la gràcia del paradís, ja que en aquest món l'adornà amb la dignitat sacerdotal.

Els noms dels nostres germans difunts, pels quals demanem el sufragi de la vostra pietat, no són anotats aquí, ja que són ben coneguts d'aquell que no ignora res i ho sap tot.

A més, us demanem que els nostres missatgers, els dies que seran amb vosaltres, obtinguin l'acolliment dels mendicants i es refacin amb les miques de la vostra taula. I donant-los a més qualsevol suplement de viàtic, acomiadeu-los en la pau, per tal que el Déu de la pau i de la caritat sigui sempre amb tots vosaltres.

Testa de l'estàtua jacent de l'abat Oliba. Escultura d'Enric Monjo (1947).